

Μνήμων

Τόμ. 2 (1972)

Τ Ο Μ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Σ

ΔΥΟ ΝΑΥΤΙΚΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΕΙΡΗΝΗ Ν. ΠΑΡΔΑΛΗ

doi: [10.12681/mnimon.149](https://doi.org/10.12681/mnimon.149)

MNIMON

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΡΟΜΠΟΝΑ : 'Η συγγένεια Μακεδονικής και Μυκηναϊκής διαλέκτου • ΆΝΝΑΣ ΡΑΜΟΥ - ΧΑΨΙΔΗ: Οι Ικέται παρά τοις ἀρχαίοις Ἐλλησι • ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ - ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: 'Η πολιτική και διπλωματική παρουσία του Κ. Ζωγράφου στὸν Ἀγόνα (1821 - 1827) • ΟΛΓΑΣ ΠΑΛΑΙΤΤΙΑ : Δυό νεο - αττικά ήμεργα στὸν Ἐθνικὸ Μουσεῖο • ΕΛΕΝΗΣ ΓΑΡΑΪΚΑ : 'Η λέρωση τοῦ ἀλληνικοῦ προξενείου τῆς Μάλτας (1827) • ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ : Τὰ τιμφλίκια τοῦ Βελή πασᾶ ινοῦ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ • ΆΝΝΑΣ ΡΑΜΟΥ - ΧΑΨΙΔΗ: Πολύτελακαι μεταβολαὶ τῶν Ροδίων ἀπό 404 - 351 π.Χ. • ΕΙΡΗΝΗΣ Ν. ΠΑΡΑΑΛΗ: Δύο Ναυτικά Ήμερολόγια τοῦ Ἀγόνου • ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΛΟΥΚΟΥ : 'Η περιοδεία τοῦ Ἀνδρέα Μεταξᾶ στὴν Πέλοπόννησο (1830) • ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΕΤΑΛΑ: 'Ἄξιωματούντοι στὴν αὐλῆ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ • ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΑΤΗΦΟΡΗ: 'Ἐνέργειες τοῦ Ιοάννου Φιλήμονος γιὰ τὴν ἔκδοση φύλοκαποδιστριακῆς ἐφημερίδας. • ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΡΟΜΠΟΝΑ : Τοπονυμικαὶ διασφήσεις.

A Θ H N A I 1 9 7 2

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΠΑΡΔΑΛΗ Ε. Ν. (1972). ΔΥΟ ΝΑΥΤΙΚΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ. *Μνήμων*, 2, 169–186.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.149>

ΔΥΟ ΝΑΥΤΙΚΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Αναδιφώντες εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ἔγγραφα ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὸν κατὰ θάλασσαν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον διεξῆγον κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν αἱ δύο ναυτικαὶ νῆσοι "Υδρα καὶ Σπέτσαι, εὗρομεν δύο ἀποσπάσματα ήμερολογίων, τὰ ὅποια ἐκίνησαν ἀμέσως τὸ ἐνδιαφέρον μας.

Τὰ ήμερολόγια ταῦτα, τὰ ὅποια παραθέτομεν κατωτέρω εἰς τὴν ἀποσπασματικήν των μορφήν, ἀφοροῦν εἰς τὰς κινήσεις δύο ἑλληνικῶν πλοιών, τοῦ πρώτου μὲν καλουμένου «Ἀχιλλεὺς» μὲ κυβερνήτην τὸν Σπετσιώτην Ἀθανάσιον Πάνου, ἀνήκοντα προφανῶς εἰς τὴν γνωστὴν σπετσιώτικὴν οἰκογένειαν, τοῦ δευτέρου δὲ «Καλλιόπη» μὲ κυβερνήτην τὸν "Υδραιῶν καταδρομέα Δημήτριον Καραγκίκαν.

Αμφότερα τὰ σκάφη εἶχον ως σκοπόν των τὴν ἀσκησιν νηοψίας (βίζιτας) ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν περίπλουν των συναντωμένων ἐμπορικῶν πλοιών διὰ νὰ ἔξακριβώσουν, ἐὰν ταῦτα ὑπὸ ξένην σημαίαν μετέφερον λαθραῖον ἐμπόρευμα προοριζόμενον διὰ τὸν ἔχθρόν.

Ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν ήμερολογίων παρέχεται μία ἐνδεικτικὴ εἰκὼν τῆς δράσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ ἑλληνικῶν σκαφῶν εἰς τὸ Αἴγαιον καὶ τοῦ ρόλου, τὸν ὅποιον διεδραμάτισαν τὰ χαρακτηριζόμενα ως καταδρομικὰ πλοῖα.

Τὰ καταδρομικὰ πλοῖα, ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον προερχόμενα ἐκ τῶν δύο σπουδαιοτέρων νήσων, τῆς "Υδρας καὶ τῶν Σπετσῶν, ἥσαν ἐφωδιασμένα μὲ ρύσια γράμματα, ἢτοι διπλώματα καταδρομῆς¹, τὰ ὅποια ἐλάμβανον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Τοιουτορόπως, ἡ Κυβέρνησις ἀφ' ἐνὸς ἐνίσχυε τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον διὰ τῆς κατακρατήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν 15 ταλλήρων, τὸ ὅποιον κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἄδειαν καταδρομῆς καὶ τοῦ 25% δικαιώματος ἐπὶ τῶν λειῶν², ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡδραίων τὴν πολιτικὴν τῆς θέσιν ἔναντι τῶν ἀντιπάλων της, ἔχουσα τὰς ναυτι-

1. Ἄρχεῖον τῆς Κοινότητος "Υδρας, 1738 - 1832, δημοσιευόμενον ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ, τ. ΙΒ', ἐν Πειραιεῖ, 1930, σ. 344.

2. Δέσπ. Κατηφόρη, "Ἡ δίωξις τῆς πειρατείας καὶ τὸ Θαλάσσιον Δικαστήριον κατὰ τὴν πρώτην Καποδιστριακὴν περίοδον, Ἀθῆναι, 1970, σ. 7 (διατριβὴ ὑπὸ ἔκδοσιν).

κάς δυνάμεις παρὰ τὸ πλευρόν της. Ἐπίσης διὰ τῶν ἀδειῶν καταδρομῆς ἐδίδετο ἡ δυνατότης εἰς ἀνέργους ναυτικοὺς νὰ ἔξελθουν ἐκ τῆς οἰκονομικῆς των ἐνδείας καὶ νὰ ἔξεύρουν ἐν μέσον βιοπορισμοῦ τόσον δι’ ἑαυτοὺς ὅσον καὶ διὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των.

Οἱ Ἐλληνες καταδρομεῖς κύριον στόχον των εἶχον τὰ τουρκικὰ πλοῖα καὶ πληρώματα, προβαίνοντες εἰς ἀντίποινα τῶν ὄσων ὑφίστατο τὸ Γένος ὑπὸ τοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ του. Ἐπομένως δὲν ἦτο μόνον ἡ ἐπιθυμία τοῦ κέρδους, ἀλλὰ καὶ λόγοι πατριωτικοί, οἵ διόποιοι συνέτεινον εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆς ἀποστολῆς των. Ὁ Γάλλος Jurien de la Gravière περιγράφει μὲ μελανὰ χρώματα τὴν δρᾶσιν σπετσιωτικῶν πολεμικῶν πλοίων εἰς τὴν Σάμον, τὰ δόποια ἔφεροντο ὡμότατα εἰς τὰ συλλαμβανόμενα τουρκικὰ πλοῖα³. Ἔκεῖνα δῆμοις τὰ σκάφη, τὰ δόποια ἐπέσυρον κατ’ ἔξοχὴν τὴν μῆνιν των, ἥσαν τὰ αὐστριακά, τῶν δόποιων ἡ χώρα μὴ ἔχουσα ἀναγνωρίσει τὸ δικαιώμα τοῦ ἐμπολέμου εἰς τὴν Ἑλλάδα λόγω τῶν φιλικῶν της διαθέσεων πρὸς τὴν Τουρκίαν, περιέφερον ἀλαζονικῶς τὴν σημαίαν των εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον καὶ δὴ εἰς τὸ Αἴγαον, διεξάγοντα ἐπισήμως μὲν τὸ διαμετακομιστικόν των ἐμπόριον, ἐνισχύοντα δῆμος συγχρόνως τὴν θέσιν τῶν Τούρκων εἰς περιόδους ἀποκλεισμοῦ διὰ τῆς μεταφορᾶς λαθραίου ἐμπορεύματος μὲ τὴν ἐπίδειξιν πλαστῶν ναυτιλιακῶν ἐγγράφων. Καὶ ἥναγκάσθη μὲν ἡ Διοίκησις τῇ προτροπῇ τοῦ Αὐστριακοῦ ναυάρχου νὰ ὑποδειξῇ εἰς τοὺς Ἐλληνας ναυτικούς νὰ ἀφήνουν ἀλώβητα τὰ αὐστριακὰ πλοῖα⁴, πλὴν δῆμος ἡ περιστολὴ τῆς δράσεώς των ὑπῆρξε προσωρινή.

Τὰ καταδρομικὰ πλοῖα προσέβαλλον κυρίως τὰ ἐμπορικὰ σκάφη, ἀποφεύγοντα ἐπιμελῶς πᾶσαν σύγκρουσιν πρὸς πολεμικά. Ἀρχικῶς αἱ προσβολαί των ἐγίνοντο κατὰ μεμονωμένων πλοίων, βραδύτερον δῆμος ἐπετίθεντο καὶ δταν ἔβλεπον αὐτὰ συνοδευόμενα ὑπὸ ἄλλων. Ἡ κατασχομένη λεία ὀνομάζετο «νόμιμος λεία» (*bona presa*) καὶ μετεφέρετο εἰς τὴν ἔδραν τῆς Διοικήσεως, ἔνθα ἐλάμβανε χώραν ἡ ἀνάλογος διανομή της. Τῷ 1825 συνεστήθη ἐν Ναυπλίῳ ἡ πενταμελῆς «Ἐπιτροπὴ Θαλασσίου Κριτηρίου», τῆς δόποιας ἔργον ἡτο ἡ ἐν πνεύματι δικαιοσύνης ἔξετασις περιπτώσεων συλλαμβανομένων πλοίων καὶ ἡ διαπίστωσις τῆς μὴ παραβιάσεως τῆς οὐδετερότητός των.

Παραλλήλως δῆμος πρὸς τὴν κατηγορίαν τῶν καταδρομέων ὑπῆρχε καὶ ἡ κατηγορία τῶν πειρατῶν, ἀνδρῶν ναυτικῶν ἐπίσης ἡ στρατιωτικῶν, στερουμένων κατὰ κανόνα ἐπισήμου διπλώματος καταδρομῆς, οἵ

3. *Juri en de la Gravière*, *La Station du Levant*, t. 1 - 2, Paris, 1876, ἑλλην. μετάφρασις Κωνστ. Ράδου, ἐν Ἀθήναις, 1894, σ. 72.

4. *Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος "Υδρας*, 1738 - 1832, δημοσιευόμενον ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ, τ. I., ἐν Πειραιεῖ, 1928, σ. 539.

όποιοι ἀνήγαγον τὴν πειρατείαν εἰς κατ' ἐξοχὴν προσοδοφόρον ἐπιχείρησιν. Οὗτοι εἶχον τὰ δρμητήριά των εἰς τὴν Μάνην, τὰς Βορείους Σποράδας (Σκόπελον, Σκίαθον, Σκύρον), τὴν Γραμβούσαν, δύχυράν νησίδα τῆς Κρήτης καὶ τὰς ἀγόνους νήσους τοῦ Νοτίου Αἰγαίου, πολλάκις δὲ ἐπεξέτεινον τὰς ἐπιχειρήσεις των μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ Μῆλος, ἡ ὁποία ἀπετέλει καὶ ἔδραν Γάλλου Προξένου, ἦτο δὲ κέντρον εὐρωπαϊκοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου, ὑπέστη τὰ πάνδεινα ἀπὸ αὐτούς, ὃ δὲ ναύαρχος Δεριγνύ, ὁ ὄποιος ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ 1825 ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Γαλλικῆς Ναυτικῆς Μοίρας (Station du Levant) εἰς τό Αἴγαον, κατέβαλε πᾶν μέσον διὰ τὴν ματαίωσιν τῶν πειρατικῶν βιαιοπραγιῶν καὶ προσέφερε πᾶσαν δυνατήν βοήθειαν εἰς τὰ κακοποιούμενα πληρώματα καὶ σκάφη, ὡς καὶ εἰς τοὺς πληθυσμοὺς ἄλλων νήσων, οἱ ὄποιοι ἥσαν ὡσαύτως θύματα τοῦ πειρατικοῦ μένους. Ἐχρειάσθη ὅμως νὰ κατέλθῃ ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ ἐκλείψῃ ὄριστικῶς ἡ κοινωνικὴ ἀρτη πληγὴ⁵ καὶ ὅμοι μετὰ τῆς γαλήνης νὰ ἀνακτήσῃ τὸ Ἐθνος τὴν ἐκτίμησιν τῶν Ξένων Δυνάμεων, τῶν ὄποιων δ φιλελληνισμὸς εἶχε βαρέως κλονισθῆ.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν κατωτέρω ἡμερολογίων κατεβλήθη φροντίς, ὅπως ἀποκατασταθῇ ἡ στίξις καὶ ἡ δρθογραφία τοῦ κειμένου, διετηρήθησαν ὅμως τὰ τοπωνύμια ὡς καὶ ἄλλοι γλωσσικοὶ τύποι κατὰ τὴν φωνητικὴν τῆς ἐποχῆς.

5. Βλ. Ι. Λαζαρόπούλου, Τὸ Πολεμικὸν Ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἀνεξαρτησίας μέχρι βασιλείας "Οθωνος, ἔκδοσις «Ναυτικῆς Ἐπιθεωρήσεως», 1936, σ. 219 - 223. Jurien de la Gravière, La Station du Levant, t. 1 - 2, Paris, 1876, ἐλλην. μετάφρασις Κωνστ. Ράδου, ἐν Ἀθήναις, 1896, σ. 292, 299. Correspondance du Comte Capodistrias, éd. E. A. Béant, t. 1-4, Genève, 1839, ἐλλην. μετάφρασις M. Σχινᾶ, τόμ. A', Ἀθήνησιν, 1841, σ. 297, 325, 343, 347, 369-370, τόμ. B', Ἀθήνησιν, 1841, σ. 3. Ἄρχεῖον τῆς Κοινότητος "Υδρας, 1738 - 1832, δημοσιεύμενον ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ, τόμ. ΙΔ', ἐν Πειραιεῖ, 1930, σ. 89-90. Απ. Κ. Ἀλεξανδρῆ, Αἱ ναυτικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος 1821-29, ἔκδοσις «Ν. Ἐπιθεωρήσεως», 1930, σ. 150 - 153. Τρυφ. Π. Κωνσταντινίδης, Καράβια, καπετάνιοι καὶ συντροφοναῦται, 1800 - 1830, ἔκδοσις Ἰστορικῆς Υπηρεσίας Β. Ν., Ἀθῆναι, 1954, σ. 540 - 542.

Π ΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α'.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΛΟΙΟΥ «ΑΧΙΛΛΕΥΣ»

(Γ.Α.Κ., Θαλάσ. Δικαστ., φάκ. 5, ἀρ. 78)

Τῇ 17 Μαρτίου 1826.

Τζιορνάλε¹ τοῦ ἐλληνικοῦ πλοίου ὁνομαζομένου «Ἀχιλλεὺς» διοικουμένου παρὰ τοῦ καπετάνιου Ἀθανάση Πάνου νὰ περιφέρεται εἰς τὸ κοῦρσος² διὰ πολιορκίαν τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόρφου, τὸ ὅποῖον ἐκπλέει ἀπὸ Σπέντζες³. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῇ 17 τοῦ τρέχοντος, ἡ ὥρα δέκα τῆς ἡμερός, ἐπεριφερόμεθα ἔξω τῆς Σπετζοπούλας μὲ ἄνεμον πονέντες γαρμπή⁴ εἶχαμεν πλώρην πουνέντε κάρτα⁴ γαρμπή βαστῶντας δλίγα πανία. Εἰς τὰς 4 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς ἐδέσαμεν ντριτζαρόλια⁵ διὰ τὸν σφοδρὸν ἄνεμον. Ξημερώθέντες εἰς τὰς 18 τοῦ τρέχοντος ἔξω τῆς Καῦμένης⁶ πρὸς δστρια⁷ μίλια 8, ἡ ὥρα 2 τῆς ἡμερός, αὐξήσαμεν πανία βαστῶντας πλώρη σορόκο⁸ κάρτα δστρια. Ἀρμενίζοντας 4 ὥρες, παίρνοντας τὸ καράβι μίλια 10 ἔως 11 τὴν ὥραν, εἴδον μακρόθεν ἔνα πλοῖον κατεβαίνοντας ἀπὸ πουνέντες γαρμπή ποδισμένον⁹ καὶ ἐτραβοῦσεν διὰ τὴν Μήλον. Ἐγὼ μὴν μπουρλιάροντας¹⁰ τὰ πανία καὶ στέκοντας στραβέρσο¹¹ ἡ ὥρα 4¹/₂ τῆς ἡμερός, καὶ ὑψώνοντας τὴν σημαίαν τὴν ἐλληνικήν, τὸν ἐκιαμάρησα¹², καὶ αὐτὸς δὲ ὑψώσε τὴν σημαίαν τὴν αὐστριακήν καὶ ἐπλησίασε κοντά μου. Τὸν ἐρωτήσα πόθεν ἔρχεται καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι ἥρχετο ἀπὸ Κύπρον καὶ ὑπάγει διὰ Τριέστη¹³. Τὸν ἐρωτῶ τί πρᾶγμα ἔχει μέσα καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἔχει τίποτις. Ἐγὼ βλέποντας τὸ πλοῖον αὐτὸ φορτωμένο, ἐμπῆκα εἰς ὑποψίαν καὶ ἐπῆγα σότα βέντου¹⁴ καὶ τὸν ἔξαναρωτῷ λέγοντάς του τί πρᾶγμα ἔχει μέσα, καὶ αὐτὸς ἐκ δευτέρου μὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἔχει τίποτις εἰμὴ σαβούρα. Καὶ μὴν ἡμπορῶντας ἀπὸ τὸν σφοδρὸν ἄνεμον νὰ ρίξω τὴν βάρκα μου νὰ πάγω ἐπάνω νὰ κάμω τὴν πρέπουσαν βίζιταν¹⁵, τοῦ εἴπα νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ νὰ πᾶμε εἰς τὴν Κίμηλο¹⁶ διὰ νὰ τὸν βιζιτάρω. Καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι θέλει μὲ ἀκολουθήσει καὶ ἀμέσως ἐκινήσαμεν βάζοντας πλώρη γρέγο¹⁷ κάρτα λεβάντε¹⁸ ἀρμενίζοντας πρίμα, ἀφήνοντας τὸ ίδικόν μας καράβι χωρὶς πανιὰ διὰ νὰ φθάσῃ τὸ ἀουστριακὸν πλοῖον μὲ τὸ νὰ ἔμεινεν πολλὰ ὀπίσω. Περιμένοντάς το νὰ ἔξακολουθήσῃ διὰ Κίμηλον μαζί μας καὶ πλησιάζοντας ἄντικρυ τῆς Μήλου ἡ ὥρα 6¹/₂ τῆς ἡμερός, ἀντὶς νὰ τραβήξῃ μαζί μας διὰ τὴν Κίμηλον, ἐτραβοῦσε διὰ τὴν Μήλον. Ἐμεῖς, βλέποντας τὸ

κίνημά του, τοῦ νψώσαμε τὴν σημαίαν μας μαινάροντας¹⁹ καὶ ἵσαροντας, κάμνοντάς του σενιάλα νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ καὶ αὐτὸς δὲν ἔδιδεν ἀκρό-ασιν, ἀλλὰ ἐτραβούσεν τὸν ὕδιον δρόμον τῆς Μῆλου καὶ εἰς τὰς 7 ὥρας δρυτζάραμεν²⁰ καὶ τοῦ ἐτραβήξαμεν ἔνα κανόνι. Καὶ τραβίζοντάς του τὸ κανόνι, ὀμέσως ἐπόδεσεν προυλιάροντας τὸν τρίγκο²¹ καὶ μπόμη²², ἀφή-νοντάς το μὲ τὶς δύο γάμπιες.²³ Ἡμεῖς στέκοντας δίχως πανιὰ στραβέρσο περιμένοντάς το, μετὰ μισήν ὥραν ἔφθασεν, τὸ δόπιον ὠνειδίσαμεν διὰ ποῖον λόγον νὰ μὴν σταθῇ εἰς τὸν λόγον του καὶ νὰ μᾶς ἔξακολουθήσῃ, καθὼς ἔμείναμεν σύμφωνοι. Καὶ οὕτως εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἔφθασαμεν εἰς τὸ πόρτον²⁴ τῆς Κίμηλος. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἔρριξα τὴν βάρκαν μου καὶ ἐπῆγα ἐπάνω εἰς τὸ καράβι ἐρωτῶντας τὸν τί ἔχει φορτωμένα καὶ αὐτὸς μὲ λέγει ὅτι ἔχει διάφορες πραγματείες. Τὸν λέγω ἀπὸ ποίους εἶναι φορτω-μένον καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι εἶναι ἀπὸ διαφόρους πραγματευτάδες φορτω-μένον καθὼς τὸ ἔχει ραπόρτον²⁵. Τὸν ἀπεκρίθηκα: — «Πρόσεξε καλὰ νὰ μοῦ εἰπῆς ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ μοῦ φερθῆς καθὼς σὲ ἐρώτησα εἰς τὴν ἀρχὴν τί ἔχεις φορτωμένα καὶ μὲ εἰπες, τίποτε εἰμὴ σαβούρα, καὶ τώρα εὑρίσκω τόσον πρᾶγμα φορτωμένον, καθὼς δόποῦ σὲ εἴπα ἐν ταυτῷ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς τὸν δρόμον τῆς Κίμηλου νὰ πάμεν διὰ νὰ σὲ βιζιτάρω καὶ εἰς τοῦτο ἐπαράκουσες ἀθετῶντας τὰς ὑποσχέσεις σου καὶ ἐτραβούσες διὰ τὴν Μῆλον ἀντὶς τῆς Κίμηλου προφασίζοντάς μου ὅτι δὲν ἡξευρες τὸ πόρτον τῆς Κίμηλου, ἐνῷ ἡμούν ἐγὼ ὁ ὀδηγός σου». Ο δόπιος μὲ ἀπε-κρίθην: — «Ἀπεδῶ καὶ δύμπρός, ἐὰν ἡθελες μὲ εὗρει ψεύτη εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις ὅπου θέλεις μοῦ κάμεις, δύμοίως καὶ εἰς τὸ ραπόρτον δόποὺ θέλει σὲ δώσω, τότε βέβαια θέλει εἴμαι ὑπεύθυνος καὶ τὸ ὄσον πρᾶγμα ἔχω μέσα, τότε θέλεις τὸ νομίζεις οἰκονομικόν²⁶». Ἐρωτᾷ(;) τὸ ραπόρτον: — «Πόθεν ἔρχεσαι;» — «Εἰς ἀπόκρισιν, ἔρχεται ἀπὸ Κύπρου». — «Τί ἔχεις μέσα φορτωμένα;» — «Διάφορες πραγματείες». — «Πῶς δυνομάζεται τὸ καράβι σου;» — «Κένταυρο». — «Τὸ ὄνομα τοῦ καπετάνιου;» — «Καπετάν Μᾶρκο Σκαλιαρίνη μὲ σημαίαν ἀουστριακήν». — «Πόθεν ἔφορτωσες?» — «Εἰς Σκά-λα καὶ Λεμεσό». — «Ποῖος διαγματευτής τοῦ κάρικου;»²⁸ — «Εἰς ἀπόκρι-σιν, 13 πραγματευταὶ ἀπὸ Σκάλαν καὶ 4 ἀπὸ Λεμεσόν». — «Τί ἀνθρωποι;» — «Ἐγκλέζοι καὶ Ἀουστριακοί καὶ κάθε πραγματευτής ἔχει τὴν πόλι-τζάν του»²⁹. — «Πόθεν εἶναι ὅλα σου τὰ γράμματα;»³⁰ Νὰ μὲ τὰ φέρῃς δύμοῦ καὶ τὶς πόλιτζες ντὲ κάρικου». Καὶ μὲ ἐπαράδωσε τὰ γράμματα, δύμοῦ καὶ 17 πόλιτζες ντὲ κάρικου. — «Πόσες ἡμέρες ἐλείπεις ἀπὸ Κύπρου?» — «Εἰς ἀπόκρισιν, ἀπὸ Σκάλα 40 ἡμέρες καὶ ἀπὸ Λεμεσό 10». Τοῦ εἴπα «νὰ μὴν εἶναι τὸ πρᾶγμα τούρκικον, πρόσεξε καλά» καὶ μὲ εἰπεν ὅτι δὲν εἶναι τούρ-κικον, ἀλλὰ φράγκικον. — «Νὰ μὴν ἔχῃς γράμματα κρυμμένα ὅτι αὔριον θὰ σου κάμω τὴν βιζιταν» καὶ μὲ εἰπε ὅτι δὲν ἔχει ἄλλα γράμματα. Τοῦ ἀπε-κρίθην ὅτι «ἀπόψε θὰ ἀφήσω 7 ἀνθρώπους μου μέσα εἰς τὸ καράβι σου

καὶ αὐτιον θὰ σοῦ κάμω τὴν βίζιαν». Καὶ τὸ πρωῖ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπῆγα μέσα μὲ ἄλλους τρεῖς ἀνθρώπους μου καὶ ἀφοῦ τὸν καλημέρισα, τὸν ἔξαναρώτησα διὰ τὸ πρᾶγμα καὶ γράμματα καὶ μὲ ἀπεκρίθη τὰ ἕδια ὡς ἄνω. Ἀρχισα νὰ τοῦ κάμων τὴν βίζιαν ἐβγάζοντας ὅλα τὰ πράγματα ἀπὸ μπαλασοῦρο³¹ καὶ ντζεπχανέ³². Μετὰ δύο ὥρας ἐσπάσαμε ἔνα σανίδι ἀπὸ τζεπχανὲ καὶ εὔρομεν ἔναν πλίκον³³ γράμματα ρωμέϊκα ἔχοντας ὀνόματα τουρκικὰ γραμμένα. Εὑρίσκοντας αὐτὸν τὸν πλίκον εἶπα τοῦ καπετάνιου διὰ ποῖον λόγον νὰ τὰ κρύψῃ καὶ ἔμεινεν ἀναπολόγητος χωρὶς νᾶχη λόγον νὰ μὲ ἀποκριθῇ καὶ μὲ τὸ λόγο μὲ ἀποκρίνεται ὅτι φοβούμενος τοὺς Τούρκους τὰ ἔκρυψε. Τοῦ ἀπεκρίθηκα: — «Τί χρεία ἦταν νὰ τὰ κρύψῃς ἀπὸ Τούρκους, ἐνῷ ἔχουν τουρκικὰ ὀνόματα τὰ αὐτὰ γράμματα· καὶ τέλος πάντων εἰς ὅσας ὑποσχέσεις μὲ ἔδωσες, καθὼς τὰ γαρλήνια³⁴ σκοινιὰ καὶ ροῦχα οὕζανο³⁵ καὶ γρούπους³⁶ δύο χωρὶς γράμματα καὶ τὸν ρατζεβετόρον³⁷, αὐτὰ ὅλα μὲ παρακινοῦν νὰ σὲ πάγω εἰς τὴν Διοίκησίν μας». Ὁθεν εἰς τὰς 6 ὥρας τῆς ἡμερός, εἰς τὰς 19 τοῦ τρέχοντος, ἀναχωρήσαμεν ἀπὸ Κίμηλον καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὰς 21 εἰς Πόρτο Χέλι καὶ ἐκεῖ τὴν ἄλλην ἡμέραν, εἰς τὰς 22, τοῦ ἔκαμα καὶ δευτέραν βίζιαν ἐβγάζοντας μερικὰ βαρέλια κρασί, ἀνοίγοντας καὶ μίαν κασέλαν, εὑρίσκοντας τρία βεστιμέντα ροῦχα οὕζο οὐγκαρέζικα δφετζιαλιτᾶς³⁸ καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὰς 23 ἐκινήσαμεν ἀπὸ Πόρτο Χέλι καὶ ἐφθάσαμεν ἐδῶ εἰς Ναύπλιον, εἰς τὰς 24. Ἐρευνῶντας τὰ γράμματα εὑρίσκομε μίαν ὄμοιογίαν εἰς τὸν καπετάνιο], ἡ ὁποία φανερώνει...

Σ Χ Ο Λ Ι Α

1. Ἡμερολόγιον (ἐκ τοῦ ιταλ. *giornale*).
2. Καταδρομὴ (ἐκ τοῦ λατιν. *cursus*).
3. Ἡ νήσος Σπέτσαι.
4. Εἰς τὴν δημάδην ναυτικήν γλῶσσαν, ἔκαστος τῶν 32 ἀνεμορράβδων, εἰς τοὺς δοπίους ὑποδιαιρεῖται τὸ παλαιοῦ τύπου ἀνεμολόγιον. Πουνέντε κάρτα γαρμπή, δυτικός ἔνα (ρόμβον) πρὸς νοτιοδυτικόν.
5. Τὰ μικρὰ σχοινία διὰ τῶν ὁποίων δένονται αἱ σειραὶ τῶν ἴστιών (εἰς τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν σ ει ρ ἀ δι α).
6. Ἄλλη δνομασία τῆς Παραπόλας, νήσου τοῦ Μυρτάου πελάγους, ὑπαγομένης εἰς τὴν κοινότητα Σπετσῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐρμιονίδος.
7. Νότιος ἀνεμος.
8. Σορόκος, σιρόκος, νοτιοανατολικὸς ἀνεμος τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
9. Ποδιζω, ἀπομακρύνω τὴν πρῷραν ἀπὸ τῆς εὐθείας τοῦ ἀνέμου, πάω χυτά.
10. Μπούρλιαρ, ιμπρογλιαρ, ven. imbrogiar), συμπτύσσω τὰ ἴστια.
11. Στραβέρσο, τραβέρσο, ἡ θέσις, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ πλοῖον δέχεται τὸν ἀνεμον καὶ τὸ κῦμα ἀπὸ τοῦ πλαγίου.

12. Φωνάζω (ἐκ τοῦ ἵταλ. chiamare).
13. Τεργέστην.
14. Σοττοβέντο, σταβέντο (ἐκ τοῦ ἵταλ. s o t t o v e n t o), ύπηνέμως.
15. Νηοψία.
16. Κίμωλον.
17. Ὁ βορειοανατολικὸς ἄνεμος.
18. Ὁ ἀνατολικὸς ἄνεμος.
19. Ἀφίνω ἐλεύθερον τὸ σχοινίον.
20. Ὁρντζάρω, ὁρτσάρω σημαίνει προσάγω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου.
21. Τὸ ἀκάτιον ἴστιον.
22. Ἀντὶ τοῦ μπούμα (τὸ ἴστιον ἐπὶ δρομοῦς).
23. Γάμπια (δόλων), τὸ δεύτερον ὑπὲρ τὸ κατάστρωμα τετράγωνον ἴστιον.
24. Λιμένα (ἵταλ. porto).
25. Ἀναφορά.
26. Λαθραῖον ἐμπόρευμα.
27. Λέξις δυσανάγνωστος.
28. Κάρικο (ίταλ. carico), τὸ μεταφερόμενον ἐμπόρευμα.
29. Πόλιτζα ἢ πόλιτζα ντὶ κάρικο (polizza di carico, connaissement), ἡ ἀπόδειξις τῶν φορτωθέντων ἐμπορευμάτων, φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πλοιάρχου.
30. Ἐγγραφα καθοριστικὰ τῆς προελεύσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ μεταφερομένου ἐμπορεύματος.
31. Εἰδικὴ ἀποθήκη τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὁποίαν φυλάσσονται τὰ ἴστια.
32. Τουρκικὴ ὄνομασία τῆς λέξεως πυριτιδαποθήκη.
33. Ταχυδρομικὸς σάκκος.
34. Γαρλίνο, καρλίνο (γαλλ. grelin), ὄνομασία τοῦ διπλόκου σχοινίου πρὸς πόντισιν ἀγκυρῶν καὶ ρυμουλκίαν.
35. Ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἡ κατωτέρω ἀναφερομένη οὖζο, πιθανὸν νὰ πρέρχεται ἐκ τῆς ἵταλικῆς uso (χρῆσις).
36. Δέμα χρημάτων στελλόμενον διὰ φορτωτικῆς (ίταλ. gruppo).
37. Παραλήπτην.
38. Δι' ἐπισήμους περιστάσεις.

Β'.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΓΟΛΕΤΑΣ «ΚΑΛΛΙΟΠΗ»

(Γ.Α.Κ., Θαλάσ. Δικαστ., φάκ. 10, ἀρ. 43)

1827 Σεπτεμβρίου, α^η, ήμέρα Πέμπτη, "Υδρα.

Άναχωρήσαμεν ¹ ἀπὸ "Υδραν εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ ἐσπέρας, δικαιόλην τὴν νύκτα.

Εἰς τὰς 2 τοῦ αὐτοῦ, ήμέρα Παρασκευή, ἐξημερώθημεν μεταξὺ Ζούρβας ² καὶ Τζελεβίνες ³. Εἶδομεν προσέτι καὶ πολλὰ πλοιάρια συνταβέντου καὶ σουβράνου, δικαιόλην παῖδες πλήν διλίγος. Εἰς τὴν $\frac{1}{2}$ ὥρα τῆς ήμερος δικαιόλην περισσοτέραν ἐνέργειαν. Εἰς τὰς 2 καὶ $\frac{1}{4}$ ἡ ὥρα εἶδομεν σοβράνο ⁴ μίαν γολέταν. Εἰς τὰς 3 ὥρα δικαιόλην περισσοτέραν. Εἰς τὰς 3 καὶ $\frac{1}{4}$ ήμερα συνταβέντου τοῦ Ἀγίου Γεωργίου (San Giorgio) ⁵. Εἰς τὰς 6 ἡ ὥρα ἐπήραμεν τὴν βόλταν πρὸς βορρᾶν, καθότι δικαιόλην περισσοτέραν μας. Εἰς τὰς 8, πρὸς δυσμάς, ἐπήραμεν μας ἐφάνη ἐν βρίκι ⁶ βασιλικόν, τὸ ὁποῖον ὡμίλησε μὲν ἐν ἐλληνικὸν βρίκι. Ταυτοχρόνως δὲ εἰς τὸ μέρος τῆς Μήλου ⁷ εἶδομεν πέντε βασιλικὰ πολεμικά, τὰ ὅποια ἐπλεον πρὸς τὸ μέρος πονέντε. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα εὑρισκόμεθα μεταξὺ Θερμιάς καὶ Σέρφου, δικαιόλην διδύμοις. Εἰς τὰς 2 τῆς νυκτὸς δικαιόλην περισσοτέραν.

Εἰς τὰς 3 τοῦ αὐτοῦ, ήμέρα Σαββάτου, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ίδιον μέρος, συνταβέντο καὶ σοβράνο ἐφάνηκαν ἔτι πολλὰ πλοιάρια. Τὸ ἐσπέρας εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ίδιον μέρος. Εἰς τὰς 2 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς συναπαντήθημεν μὲν μίαν γολέταν, ήτις ἤρχετο ἀπὸ Σύραν, πρὸς τούτοις μᾶς εἴπαν δικαιόλην περισσοτέραν, ἐπήργειν εἰς τὴν νῆσον Μήλον. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς δικαιόλην παῖδες πρὸς τὸ μέρος ⁸ καὶ οὐριος. Εἰς τὰς 10 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς πρὸς τὰ ἐξημερώματα ἐρρίψαμεν ἄγκυραν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύρας. Εἰς τὰς 4 τοῦ αὐτοῦ, ήμέρα Κυριακή, ήμερα εἰς τὸ ίδιον μέρος.

Εἰς τὰς 5 τοῦ αὐτοῦ, ήμέρα Δευτέρα, εἰς τὸ ίδιον μέρος.

Εἰς τὰς 6 τοῦ αὐτοῦ, ήμέρα Τρίτη, εἰς τὸ ίδιον μέρος, δικαιόλην περισσοτέρας καὶ βροντές καὶ μὲν βροχές.

Εἰς τὰς 7 τοῦ αὐτοῦ, ήμερα εἰς τὸ ίδιον μέρος, δικαιόλην περισσοτέρας. Εἰς τὴν μίαν ὥραν τῆς ήμερος, ὑψώσαμεν τὴν σημαίαν μας, ἐβγήκαμεν προσέτι καὶ εἰς τὰ πανιά, δικαιόλην πλήν διλίγος. Ταυτοχρόνως δὲ ἐξῆλθον καὶ ἄλλα πλοιάρια. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα καὶ $\frac{1}{4}$ ἐστάθημεν τραβέρσο εἰς τὴν Τήνον. Ἐστείλαμεν τὴν πάσαρα ¹⁰ ἔξω καὶ ἐπήραμεν τὴν Παναγίαν ψάλλοντας ἔναν ἀγιασμόν, μετὰ δὲ τὸν ἀγιασμὸν ἐρρίψαμεν καὶ ἐν κανόνι. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα ὑψώσαμεν ὅλα μας τὰ πανιά, δικαιόλην πέριοδος.

"Εμπροσθέν μας πρὸς τὸ μέρος τῆς Νάξου ἐφάνη ἔν πολεμικὸν βασιλικόν. Προσέτι συναπαντήθημεν καὶ μὲ δύο πλοῖα, τὸ ἔν εἶχεν σημαίαν Ιονικήν¹¹, τὸ δὲ ἄλλο εἶχεν αὐστριακήν, τὰ δόποια ἔν πολεμικὸν πλοῖον τὰ εἶχε κυριεύσει. Τὸ φορτίον των ἥτον σῦκα. Τὸ ἐσπέρας ἡμεθα πλησίον εἰς τὴν Πάρον, δὲ καιρὸς ἥτον ὁ ἴδιος. Τὰ μεσάνυκτα ἡμεθα μεταξὺ Νάξου καὶ Πάρο.

Εἰς τὰς 8 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Πέμπτη, εὑρισκόμεθα μεταξὺ Ἰο ὡς καὶ Ξηρονῆσι¹², δὲ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα ἐφάνηκαν δύο πλοῖα, τὸ μὲν ἔν ἥτον ἐλληνικόν, τὸ δὲ ἄλλον εὐρωπαϊκόν, τὸ δόποιον ἐσυντροφεύετο ἀπὸ τὸ ἐλληνικόν. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα ἀπὸ μεσημβρίας τῆς Ἰο εἴδομεν ἐμπροσθέν μας δύο μίστικα¹³ καὶ μίαν σκούναν¹⁴ καὶ ἔν πλοῖον. Τὰ μὲν δύο μίστικα καὶ ἡ σκούνα ἥτον πειρατικά, τὸ δὲ πλοῖον ἥτο ἀπὸ τὴν νῆσον Σαντορίνην. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡμεῖς ἐκα<τα>λάβαμεν ὅτι εἶχαν πολιορκήσει τὸ σαντορνὸν πλοῖον, ἀμέσως τὰ ἐκανονίσαμεν καὶ τὰ ἐβάλαμεν εἰς φυγήν. Ταυτοχρόνως ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Ἰο καὶ ἔν ἐλληνικὸν πλοῖον, σοβράνο μας δὲ καὶ ἔν μονόκροτον γαλλικόν, τὰ δόποια ὅλην τὴν νῦκτα ἐκυνηγοῦσαν τὰ πειρατικά. Ἡμεῖς δὲ ἐκυριεύσαμεν τὸ σαντορινὸν πλοῖον ἔχοντας σημαίαν ρουσικήν, μέσα δὲ εἰς τὸ πλοῖον ηὔρομεν μόνον τὸν μάγεράν του καὶ ἔν ἀπὸ τοὺς πειράτας, τοὺς δὲ ἄλλους συντρόφους¹⁵, ἄλλους μὲν τοὺς εἶχαν βγάλει εἰς Σαντορίνην, ἄλλους δὲ εἰς τὴν νῆσον Ἰο, δόμοι μὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ καπετάνιου, τὸν δὲ καπετάνιον εἶχον μέσα οἱ πειράται, εἰς τὸ δόποιον εἶχον ἀφήσει καὶ 25 σακκιὰ ἀμύγδαλον δόποι τὸ εἶχεν πάρει ἀπὸ ἄλλον πλοῖον, διὰ τοῦτο ὡς λείαν τὸ ἐπήραμεν ἡμεῖς. Ἡμεῖς δῆμος ἐπήραμεν τὸ πλοῖον καὶ προσωριμίσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἰο εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ ἐσπέρας.

Εἰς τὰς 9 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Παρασκευή, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, δόμοι μὲ τὸ ἐλευθερωθὲν πλοῖον. Εἰς τὰς 2 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἥλθεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ καπετάνιου δνόματι Ἰωάννης Χρυσολούρης εἰς τὸ πλοῖον μας, ζητῶντας τὸ πλοῖον του. Ἡμεῖς δῆμος τοῦ ἐζητήσαμεν τὸ ρεκούπερον¹⁶ τοῦ καραβίου καὶ ἀμέσως ἐπήγαμεν εἰς τὸν ἐκεῖσε Κόνσολα¹⁷ Αὐστριακὸν κάμνοντας τὰ συμφωνητικὰ γράμματα μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ Κονσόλου, τὰ δόποια γράφουν διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ρεκούπερον 6.000 γρόσια, μίαν ἄγκυραν, μίαν γούμεναν,¹⁸ μίαν ἀντένα καὶ δύο κανονάκια μικρὰ καὶ ἔν κανόνι μεγάλο, τὰ δόποια μᾶς τὰ ἔδωκεν μὲ ἐλευθέραν θέλησίν του. Τὰ μὲν γρόσια νὰ μᾶς τὰ πληρώσῃ εἰς τὴν νῆσον Σαντορίνην.

Εἰς τὰς 10 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Σάββατο, ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιὰ δόμοι μὲ τὸ ἐλευθερωθὲν πλοῖον διὰ νὰ τὸ διευθύνωμεν εἰς τὴν νῆσον Σαντορίνην, δὲ καιρὸς δῆμος ἥτον γαλήνη. Εἰς τὰς 2 ἡ ὥρα δὲ καιρὸς ἥτον οὐριος. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἀράξαμεν εἰς τὰ νησίδια τῆς Σαντορίνης δόμοι μὲ τὸ ἐλευθερωθὲν πλοῖον.

Εἰς τὰς 11 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Κυριακή, εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ πρωΐ ἔστειλεν ὁ καπετάνιος μας τοὺς δύο γραμματεῖς του εἰς τὴν Σαντορίνην διὰ νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ καπετάνιου τὸ ρεκούπερον, πλὴν μὲ τὸ νὰ ἡκολούθησεν λογοτριβὲς δὲν μᾶς τὸ ἐπλήρωσαν. Πρὸς τούτοις τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἐσήκωσεν ὁ ἡμέτερος καπετάνιος τὴν γολέταν μας εἰς τὰ πανιά. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα προσώρμισεν πάλιν εἰς τὸ ἴδιον μέρος.

Εἰς τὰς 12 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Δευτέρα, τὸ πρωΐ, ἔστειλεν ὁ καπετάνιος μας τὸν γραμματικὸν του διὰ νὰ λάβῃ τὸ ρεκούπερον. Ταυτοχρόνως δὲ ὁ καπετάνιος μας ἔβγαλεν εἰς τὰ πανιά τὴν γολέταν του καὶ τὸ πλοῖον, ἐπειδὴ δὲν ἦθελον νὰ μᾶς πληρώσῃ τὸ ρεκούπερον, καθὼς εἴχομεν συμφωνήσει. Τέλος πάντων, ἀφοῦ εἶδον ὅτι ἡμεῖς ἐπήραμεν τὸ πλοῖον ν' ἀναχωρήσωμεν, ἀπεφάσισαν νὰ φέρουν τὸ ρεκούπερον καθὼς καὶ τὸ ἔφερον. Τὸ σαντορινὸν πλοῖον τὸ ἀράξαμεν εἰς τὰ Φηρά, ἡμεῖς δὲ ἀναχωρήσαμεν.

Εἰς τὰς 13 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τρίτη, τὸ πρωΐ, ἡμεθα ἀναμεταξὺ Ἀμοργὸ καὶ Στουπαλιά¹⁹, ὁ καιρὸς δυνατός. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐρρίξαμεν ἄγκυραν εἰς τὸν λιμένα τῆς Στουπαλιᾶς.

Εἰς τὰς 14 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τετράδη, ἡμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς ἥτον ὁ ἴδιος δυνατός. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἄραξεν εἰς τὸν ἴδιον λιμένα ἐν μίστικον.

Εἰς τὰς 15 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Πέμπτη, εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Εἰς τὰς δύο ἡ ὥρα προσώρμισεν εἰς τὸ ἴδιον μέρος μία ἑλληνικὴ γολέτα σπετζιώτικη, εἰς τὰς τρεῖς ἐν πλοῖον ἑλληνικὸν ὑδραϊκόν, τὸ ὄποιον μᾶς εἴπεν ὅτι ὁ ρωσικὸς στόλος ἔφθασεν εἰς Μῆλον.

Εἰς τὰς 16 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Παρασκευή, ἡμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, δόμοιο μὲ τὸ πλοῖον καὶ μὲ τὴν ἑλληνικὴν γολέταν καὶ ὁ ἴδιος καιρός. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ ἐσπέρας ἡμε<θα> εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα τῆς νυκτός, ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιά δόμοιο μὲ τὸ ἑλληνικὸν πλοῖον.

Εἰς τὰς 17 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Σαββάτο, ἡμεθα πλησίον εἰς τὴν Κάλυμνον, σουταβέντου, εἴχομεν καὶ τὸ ἑλληνικὸν πλοῖον, ὁ ἴδιος καιρός. Εἰς τὴν 1/2 ἡ ὥρα ἡμεθα σουταβέντου εἰς τὴν Κᾶ. Καὶ κατὰ λάθος τὸ πρωΐ νομίζοντες ὅτι εἴναι ἡ Κάλυμνος, εἰς τὴν μίαν ὥραν τῆς ἡμερὸς ἐφάνη σουταβέντου μία βρικογούλετα. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα ἐρρίψαμεν ἄγκυραν εἰς τὸ νησίον ὀνομαζόμενον Υαλὶ ἀπέναντι εἰς Νίσουρα²⁰. Ταυτοχρόνως προσώρμισε καὶ μία βρικογούλετα σπετζιώτικη. Εἰς τὰς 11^{1/2} ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιά, μᾶς ἥλθεν καὶ ἡ φελούκα²¹ ὅποι εἴχαμεν στείλει διὰ νὰ μᾶς προβλέψῃ τροφές.

Εἰς τὰς 18 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Κυριακή, τὸ πρωΐ, ὥρα 12, ἐφάνη ἔμπροσθέν μας ἐν κομβόγιον²² συνοδευόμενον ἀπὸ ἐν μονόκροτον καὶ ἐν κουρβέτον, τὰ ὅποια ἥτον πλησίον εἰς τὴν Ρόδον. Ἡμεῖς δμως εὐρισκόμεθα

πλησίον εἰς τὴν Σύμην, ὁ καιρὸς γαλήνη. Ἡ γαμπάρα²³ εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα ἐρριψεν ἐν κανόνι, εἰς τὰς 7 ἐν ἔτερον, εἰς τὰς $7\frac{3}{4}$ μᾶς ἐφώναξεν καὶ ἐσοπράραμεν²⁴ τὴν γάπιαν. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐπῆρε πρῶτα τὸν καπετάνιον μας ὁ κουματάντες²⁵ τῆς ἀντριακῆς μπαμπάρας²⁶ καὶ τοῦ ἔξετασε τὰ γράμματα τῆς Διοικήσεως, ἔπειτα ἐπῆρε τὸν γραμματικὸν καὶ τὸν ἔξετασεν καὶ ἀφοῦ εῖρεν ὅλα τὰ γράμματα σύμφωνα μὲ τοὺς λόγους μᾶς ἄφησεν. Εἰς τὰς 11 ἡ ὥρα εἶδομεν ἐν μίστικον πειρατικόν, εἰς τὸ δόπιον ἐρρίψαμεν τρία κανόνια πλησίον εἰς τὴν Σύμην, πρὸς ἀνατολάς. Εἰς τὰς 11 καὶ $\frac{1}{4}$ ἐρρίψαμεν καὶ ἄλλον, εἰς τὰς $11\frac{1}{2}$ ἐρρίψαμεν καὶ ἔτερον, ταυτοχρόνως καὶ ἄλλον. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἐπῆγεν ὁ καπετάνιος μας μὲ τὴν σκαπαμβίαν²⁷ εἰς τὸ μίστικον, πλὴν δὲν ἤτον πειρατικόν, ἀλλ’ ἐμπορικόν. Τοῦ ἐπήραμε λοιπὸν μερικὸ πρᾶγμα, ὅσον τὴν ἀποζημίωσιν τῶν κανονίων ὅπου μᾶς ἔκαμε.

Εἰς τὰς 19 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Δευτέρα, τὸ πρωΐ, προσωριμίσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύμης. Ἐστείλαμεν μερικοὺς ναύτας ἔξω διὰ [νὰ] μᾶς προβλέψουν μερικὸ κρασὶ καὶ ἄλλας τροφάς. Περὶ τοῦ ἀνωτέρου εἰρημένου μίστικου, ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Σύμης τὸν κηρύττουν διὰ κακοποιόν, ὥστε εἰς τὸ φαινόμενον ἐφαίνετο ἔμπορος, εἰς δὲ τὸ κρυπτὸν πειράτης· οὕτω πως μᾶς παράδωσαν οἱ κάτοικοι τῆς Σύμης. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιὰ ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Σύμης. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ ἐσπέρας ἡμεθα μετεξὺ Σύμης καὶ Ἀνατολῆς, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 4 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς ὁ καιρὸς γαρμπή. Εἰς τὰς 6 τῆς νυκτὸς ἐπήραμε τὴν βόλταν πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ὁ καιρὸς βορέας.

Εἰς 20 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τρίτη, τὸ πρωΐ, εἶχομεν τὴν πρῶταν μας πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ὁ ἄνεμος βορέας. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐφάνη ἔμπροσθέν μας μία γολέτα σουταβέντου τῆς Σκαρπάθου²⁸. Εἰς τὰς $7\frac{3}{4}$ ἐρρίψαμεν ἔνα τουφέκι εἰς τὴν φαινομένην γολέταν διὰ νὰ σταθῇ σόπρα. Ταυτοχρόνως ἐρρίψαμεν καὶ ἄλλον διὰ νὰ σταθῇ δόποι νὰ τὴν ἔξετάσωμεν. Εἰς τὰς $8\frac{1}{2}$ ἥλθεν ὁ καπετάνιος τῆς γολέτας δύνοματι Κομνηνὸς Λεβαδίτης, ἡ πατρίς του Κασιώτης. Εἰς τὴν γολέταν δόποι ἔξετάσαμεν εἰχεν ὁ καπετάνιος μίαν Ἐβραΐησα μὲ τὸν ἀδελφὸν της, τοὺς δόπιους ἐπήραμεν εἰς τὴν γολέταν μας. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα ἀνεχώρησεν, ἡμεῖς δὲ ἔξακολουθούσαμεν τὸν δρόμον μας. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἡμεθα εἰς τὸν κάβον τῆς Σκαρπάθου. Εἰς τὴν μίαν ὥραν τῆς νυκτὸς ἐπήρας μεν τὴν βόλταν μας πρὸς μεσημβρίας. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς προσωριμίσαμεν εἰς τὴν Σκάρπαθον διὰ νὰ κάμνωμεν νερό, ὁ καιρὸς μαϊστρο τραμοντάνα²⁹ καὶ δυνατός.

Εἰς τὰς 21 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τετράδη, ἡμεθα προσώριμοι εἰς τὸ ἵδιον μέρος, ὁ καιρὸς ἥτον ὁ ἵδιος. Εἰς τὰς 12 τὸ ἐσπέρας ἡμεθα εἰς τὸ ἵδιον μέρος, ἔξαιτίας τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου. Καθόλην λοιπὸν τὴν νύκτα, ὁ ἄνεμος ὀλιγόστενε.

Εἰς τὰς 22 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Πέμπτη, τὸ πρωΐ, ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιά ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Σκαρπάθου, ὁ καιρὸς μαῖστρο τραμοντάνα, ὅχι τόσον δυνατός. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς πονέντες. Εἰς τὰς 9 ὁ καιρὸς βορέας καὶ ἔμπροσθέν μας. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα εἶχομεν τὴν βόλταν κατὰ τὸ μέρος τῆς Ρόδου, ὁ αὐτὸς καιρός. Εἰς τὰς 3 καὶ $\frac{1}{4}$ ἐπήραμε τὴν βόλταν πρὸς τὸ μέρος τῆς Σκαρπάθου. Εἰς τὰς 11 τῆς νυκτὸς ὁ καιρὸς ἐγύρισε νότος, ὡς πρὸς ἡμᾶς πρίμος.

Εἰς τὰς 23 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Παρασκευή, εὑρισκόμεθα εἰς τὸν κάβον τῆς Σπαρπάθου, ὅστις ἀφορᾷ πρὸς βορρᾶν, ὁ καιρὸς νότος καὶ πρίμος. Εἰς τὰς 6 ἡ ὥρα εἴδομεν μίαν γολέταν εἰς τὸν κάβον τῆς Σκαρπάθου τὸ ἀπὸ βορρᾶν ἀφορῶσα καὶ ἐν μίστικον πρὸς νότον, τὸ ὅποιον τὸ ἐβάλαμεν εἰς φυγήν. Εἰς τὰς 8 ἐρρίψαμεν ἐν κανόνι, ταυτοχρόνως καὶ ἄλλο. Καὶ ἤρθεν ὁ καπετάνιος τοῦ μιστίκου, τὸν ὅποιον ἐξετάζοντες τὸν ηὔρομεν ὅτι ἡτον πειράτης, σύντροφος μὲ ἄλλους πειράτας ὅποιος εἶχον πιάσει ἐν πλοϊον κιμωλιάτικον μὲ σημαίαν ρούσικην φορτωμένον κρασὶ καὶ σανίδια, τὰ ὅποια τὰ εἶχον διανέμει καὶ ἔτζι ἐπήραμε τὸ κρασὶ καὶ τὰ σανίδια εἰς τὴν γολέταν μας ἀπὸ τοὺς πειράτας. Καθόλην τὴν νύκτα ὁ καιρὸς σορόκος, πλὴν ὀλίγος.

Εἰς τὰς 24 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Σαββάτο, τὸ πρωΐ, ἐπήραμε τὴν βόλταν μας πρὸς τὸ μέρος τῆς Σκαρπάθου μὲ τὸ νὰ εἴδομεν μερικὰ μίστικα πειρατικά, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς σορόκος. Εἶχομεν πρῷραν πρὸς τὸ μέρος τῆς Ρόδου. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα εἰς τὸ ἴδιον μέρος. "Ολην τὴν νύκτα ὁ καιρὸς γαλήνη.

Εἰς τὰς 25 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Κυριακή, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν μεταξὺ Ρόδο καὶ Χάλκη, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα προσωριμίσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Χάλκης διὰ νὰ κάμνωμεν νερό. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐκάμαμεν νερὸ καὶ ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιά ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Χάλκης. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ ἐσπέρας ἡμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς γαλήνη καὶ σχεδὸν ὅλην τὴν νύκτα.

Εἰς τὰς 26 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Δευτέρα, τὸ πρωΐ, εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἐξημερώθημεν μεταξὺ Ἀσίας, Χάλκης καὶ Τῆλες³⁰, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 4 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς νότος. Εἴδομεν ἔμπροσθέν μας πρὸς βορρᾶν μίαν γολέταν μικράν. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα προσώρμισεν ἡ γολέτα εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου Δῆλες³¹. "Οντας λοιπὸν πειρατικὸν γνωρίζοντάς την πολλὰ καλά, ἐρρίψαμεν δέκα κανόνια, μᾶς ἔρριψεν καὶ αὐτὴ ἔως τρία καὶ ψιλὰ ἄρματα³². Λοιπὸν δὲν ἡμπορούσαμεν νὰ τὸ κυριεύσωμεν, ἀλλ' ἀναχωρήσαμεν, μᾶς ἐλαβώθη καὶ ἔνας ἀνθρωπος εἰς τὸ μάγουλον. "Ημεῖς δύμας ἐπήγαμεν νὰ τὴν ἐξετάσωμεν ὡς τακτικὸν πειρατικόν. Αὐτὸ δύμας δὲν ἦτον τακτικόν, ἀλλὰ λαθραῖον πειρατικόν. Εἰς τὰς 11 ἡ ὥρα ὠρμίσαμεν καὶ ἐκ δευτέρου ἐστείλαμεν τές δύο φελοῦκες ἔξω δύμοι μὲ τὸν καπετάνιον μας, πλὴν ἀπετύχαμεν

έξαιτιας διπού ήτον νύκτα. Πρὸς τούτοις μᾶς ἐφονεύθη καὶ ἔνας ναύτης, τὸ δῦνομα Δημήτριος Κοκοράκη. Καθόλην τὴν νύκτα εὑρισκόμεθα εἰς τὰ πανιὰ μεταξὺ Τῆλες καὶ Νίσουρα, ὁ καιρὸς βορέας, πλὴν δὲ λίγος.

Εἰς τὰς 27 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τρίτη, ἡμεθα μεταξὺ Τῆλες καὶ Χάλκης, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐπλησιάσαμεν πάλιν εἰς τὸν λιμένα καὶ ἡ πειρατικὴ γολέτα εἶχε προσορμίσει εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος πρὸς δυσμάς. Ἡμεῖς δὲ ἐστείλαμεν τὴν πάσαραν ἔξω καὶ ἐθάψα<μεν> τὸν ἄνθρωπον, διπού μᾶς ἐφονεύθη ἀπὸ τοὺς πειράτας. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς πονέντες. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα ἐφθάσαμεν πλησίον εἰς τὰ Νίσουρα πρὸς ἀνατολάς. Εἰς τὰς 9 $\frac{1}{2}$ ἡ ὥρα ἐπλησιάσαμεν πλησίον εἰς τὴν Κῶ, ἔπειτα ἐπήραμε τὴν βόλτα μας πρὸς τὸ μέρος τὰ Νίσουρα. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα τὸ ἑσπέρας ἥμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς βορέας καὶ ἐνάντιος. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ὁ καιρὸς ἐνάντιος.

Εἰς τὰς 28 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τετάρτη, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν σουβράνου τῆς Ἀστούπαλιας, ὁ καιρὸς βορέας, πλὴν δὲ λίγος καὶ ἐνάντιος. Εἰς τὰς 2 $\frac{1}{2}$ ἡ ὥρα ὁ καιρὸς συγνεφώδης. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα ἐπλησιάσαμεν πλησίον εἰς τὴν Ἀστούπαλιάν. Ἐρρίψαμεν δύο κανόνια καὶ τρία ψιλὰ ἄρματα εἰς ἔνα μίστικον διὰ νὰ καθῆσῃ νὰ τὴν ἐξετάσωμεν, ἐκείνη δὲ ἐξακολουθοῦσε τὸν δρόμον της. Τέλος πάντων βλέποντας ὅτι δὲν ἥθελε νὰ σταθῇ, ἐστείλαμεν τὴν πάσαραν μὲν 7 ναύτας διὰ νὰ τὴν προφθάσῃ ἔξαιτιας ὅπου ὁ καιρὸς ήτον γαλήνη. Προφθάσασα δὲ ἡ πάσαρα τὴν ἐξέτασε καὶ ήτον ἐμπορικὴ καὶ ἔτζι τὴν ἀφήσαμεν. Εἰς τὰς 6 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς προσωριμίσαμεν εἰς τὴν Ἀστούπαλιά.

Εἰς 29 τοῦ αὐτοῦ, τὸ πρωΐ, ἡμέρα Πέμπτη, εὑρισκόμεθα προσωριμίσμενοι εἰς τὴν Ἀστούπαλιά. Εἰς τὰς 2 ἡ ὥρα ἐβγάλαμεν τὸν πληγωμένον ἔξω καὶ τοῦ ἐβγαλεν ὁ ἰατρὸς τὴν σφαῖραν ἀπὸ τὴν πληγήν. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γολέταν μας ὁ πληγωμένος. Ταυτοχρόνως ἐσηκωθήκαμεν εἰς τὰ πανιὰ ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Ἀστούπαλιας. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα εἴδομεν σοβράνο μας πλησίον εἰς τὴν Ἀστούπαλιά τρεῖς γολέτας. Εἴδομεν πρὸς τούτοις σοβράνο πολλὰ μακρὰν ἐν πλοϊον. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα ἐγνωρίσαμεν τὸ πλοϊον, τὸ διπού ήτον ἐλληνικόν, μᾶς ὑψώσαν τὴν σημαίαν του, δόμοίως καὶ ἥμετα τὴν ἐδικήν μας, ὁ καιρὸς πονέντες. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα εὑρισκόμεθα πλησίον εἰς τὴν Κάλυμνον. Εἰς τὰς 6 τῆς νυκτὸς, ὁ καιρὸς βορέας καὶ ὡς πρὸς ἐμᾶς ἐνάντιος.

Εἰς τὰς 30 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Παρασκευή, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν σουταβέντου τῆς Πάτμου, ὁ ἄνεμος βορέας. Εἰς τὰς 7 καὶ $\frac{1}{4}$ ἐμβήκαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Πάτμου, ὑψώσαμεν καὶ τὴν σημαίαν. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα προσωριμίσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Πάτμου. Εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος ήτον ἀραμένη καὶ μία γολέτα γραμποσανή³³, τῆς ὅποιας ὁ διοικητής ήτον Ὑδραιος καὶ ὅλοι οἱ ναύται.

1827 Ὁκτωμβρίου α'η, ἡμέρα Σάββατο, τὸ πρωΐ, εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἵδιον μέρος καὶ ἐκάμαμεν ἀρχὴν νὰ παλαιμίσωμεν³⁴. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα ἐτελειώσαμεν ἀπὸ τὸ παλάμισμα.

Εἰς τὰς 2 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Κυριακή, ἡμεθα εἰς τὸ ἵδιον μέρος, ὁ καιρὸς σορόκος.

Εἰς τὰς 3 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Δευτέρα, εἰς τὸ ἵδιον μέρος, ὁ καιρὸς γαλήνη.

Εἰς τὰς 4 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Τρίτη, εἰς τὴν μίαν ὥραν τῆς ἡμερὸς ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιὰ ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Πάτμου, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα εἴδομεν ἔμπροσθέν μας πρὸς ἀνατολὰς ἐν πλοῖον. Τὸ ἐσπέρας εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἡμεθα σουταβέντου τῆς Σάμου, ὁ καιρὸς γαλήνη. Εἰς τὴν 1 ½ ὥραν τῆς νυκτὸς ἡκούσαμεν ἐν κανόνι.

Εἰς τὰς 5 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Τετράδη, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν σοβράνου τῆς Σάμου, ὁ καιρὸς βιορέας. Εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα εἶχομεν τὸν καιρὸν πονέντε μαῖστρον, ὅστις ὃν πολλὰ ἐνάντιος, μᾶς ἔκοψε τὰ μουστάκια³⁵ τῆς γουλέτας. Λοιπὸν ἐποδίσαμεν διὰ τὸ Βαθύ. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα ἐρρίψαμεν ἄγκυραν εἰς τὸ Βαθὺ τῆς Σάμου.

Εἰς τὰς 6 τοῦ ἵδιον ἡμεθα εἰς τὸ ἵδιον μέρος ἐξαιτίας ὅπου ἐδιορθώσαμεν τὰ κατάρτια τοῦ καραβίου.

Εἰς τὰς 7 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Παρασκευή, ἡμεθα εἰς τὸ ἵδιον μέρος ὅπου ἐπωλήσαμεν τὰ σανίδια καὶ τὸ ἀμύγδαλον ὅπου εἶχομεν πάρει ἀπὸ τὰ γραμπουσιανὰ πειρατικά.

Εἰς τὰς 8 τοῦ ἀντοῦ, ἡμέρα Σαββάτο, τὸ πρωΐ, ἡμεθα εἰς τὸ ἵδιον μέρος. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐβγήκαμεν εἰς τὰ πανιὰ ἀπὸ τὸ Βαθὺ τῆς Σάμου, ὁ καιρὸς βιορέας. Εἰς τὰς 7 ἡ ὥρα ἐξετάσαμεν μίαν σκούναν πλησίον εἰς τὴν Σάμον μὲ σημαίαν ιονικήν, τὸ ὅποιον ἦρχετο ἀπὸ τὴν Πάτμον. Εἰς τὰς 10 ἡ ὥρα ἐπήραμεν τὴν βόλτα μας ἀπὸ ἀνατολὰς πρὸς τὸ μέρος τῆς Σάμου. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα ἡμεθα πλησίον τῆς Σάμου, ὁ καιρὸς πονέντε μαϊστρος καὶ δυνατός.

Εἰς τὰς 9 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Κυριακή, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν ἀπέξω τοῦ Σουατζίκι³⁶, ὁ καιρὸς σοροκάλι. Εἰς τὴν 1 ½ ἡ ὥρα εἴδομεν πλησίον τῆς Χίου ἐν πλοῖον. Εἴδομεν πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου καὶ ἄλλα πλοῖα. Τὸ δὲ πλοῖον ὅπου εἴδομεν εἰς τὴν 1 ½ ἡ ὥρα εἶναι τρικάταρτον. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα ἡμεθα μεταξὺ Χίο καὶ Τζεσμέ. Προσέτι συναπαντήσαμεν καὶ τρία πλοῖα ἑλληνικά, τὰ ὅποια ἐποιλιόρκουν τὸ φρούριον τῆς Χίου, ἡμεῖς δὲ ἐξακολούθουσαμεν τὸν δρόμον μας. Εἰς τὰς 12 τὸ ἐσπέρας ἐξήλθομεν ἀπὸ τὸ στενὸν τῆς Χίου, ὁ καιρὸς νότος. Ἐμαζεύσαμεν τοὺς παπαφίγκους.

Εἰς τὰς 10 τοῦ ἵδιον, ἡμέρα Δευτέρα, ἐξημερώθημεν μεταξὺ Χίο καὶ Μυτιλήνη, ὁ καιρὸς γαλήνη καὶ δλίγον συγνεφώδης. Εἰς τὴν 1 ½ ἡ ὥρα

ἐφάνη ἔμπροσθέν μας ἐν πλοϊον. Εἰς τὰς 2 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς νότος. Εἰς τὰς 4 ἡ ὥρα ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸ πλοϊον, τὸ ὄποιον ἦτον ἀπὸ τὰς Ἰονικὰς νήσους, ἥρχετο ἀπὸ Ρωσίαν, τὸ φορτίον του ἦτον σιτάρι καὶ δλίγο κριθάρι καὶ δλίγο βούτυρο. Ἐπήγαινε διὰ Ζάκυνθον. Ὁ καπετάνιος ὠνομάζετο Δημήτριος Δενδρινός Ζακύνθιος. Εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς ἐβάλθη εἰς περιστοτέραν ἐνέργειαν, ὁ οὐρανὸς συγνεφιασμένος, τὴν πρῷραν μας εἶχομεν πρὸς τὸ μέρος πονέντε μαῖστρο. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα ἐκατεβάσαμεν ὅλα τὰ πανιὰ καὶ ἀφήσαμεν μόνον τὴν μαῖστραν³⁷ καὶ τὸν τρίγκον μὲ δύο μοῦδες ντριτζαρόλια. Καθόλην τὴν νύκτα ὁ ἴδιος καιρός.

Εἰς τὰς 11 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Τρίτη, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν μεταξὺ Λήμνου καὶ Ἀγίου Ὄρος, ὁ καιρὸς νότος καὶ ὁ οὐρανὸς συγνεφιασμένος. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα ὁ καιρὸς μαῖστρο τραμοντάνα, ὁ οὐρανὸς ἄρχισε νὰ παστρευθῇ ἀπὸ σύγνεφα. Εἰς τὰς 8 $\frac{1}{2}$ ἡ ὥρα προσωριμίσαμεν εἰς τὴν Θάσον.

Εἰς τὰς 12 τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα Τετράδη, ἡμεθα προσωριμισμένοι εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς γαλήνη.

Εἰς τὰς 13 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Πέμπτη, ἡμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς βορέας καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα συγνεφιασμένη. Εἰς τὰς 7 $\frac{3}{4}$ ἡ ὥρα ἐσηκώθημεν εἰς τὰ πανιὰ ἀπὸ τὴν Θάσον, ὁ καιρὸς γραιγοτραμοντάνα καὶ ὁ οὐρανὸς χωρὶς σύννεφα. Εἰς τὰς 6 ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς ὁ καιρὸς σορόκος. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἦτον δυνατός, δὲν ἡμπορούσαμεν νὰ ἔξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον, ἐγυρίσαμεν δόπισω. Εἰς τὰς 9 ἡ ὥρα ὁ οὐρανὸς συννεφώδης καὶ βροχερός.

Εἰς τὰς 14 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Παρασκευή, προσωριμίσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Θάσου ἔξαιτιας τοῦ χειμῶνος.

Εἰς τὰς 15 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Σάββατο, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς βορέας.

Εἰς τὰς 16 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Κυριακή, τὸ πρωΐ, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς νότος. Εἰς τὰς 2 ἡ ὥρα τῆς ἡμερὸς ἐξήλθομεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Θάσου. Εἰς τὰς 12 τὸ ἐσπέρας ἡμεθα πλησίον εἰς τὸ Γενιτζέ³⁸. Εἰς τὴν 1 ὥραν τῆς νυκτὸς ἐπήραμε τὴν βόλταν μας εἰς τὸ πέλαγος. Καθόλην τὴν νύκτα ὁ καιρὸς σορόκος.

Εἰς τὰς 17 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Δευτέρα, τὸ πρωΐ, ἡμεθα πλησίον εἰς τὴν νῆσον Σαμοθράκην. Εἰς τὰς 3 ἡ ὥρα ἐστείλαμεν τὴν βάρκαν μας διὰ νὰ κάμῃ νερό. Εἰς τὰς 12 ἡ ὥρα μᾶς ἔρριψεν ἡ βόλτα εἰς τὴν Θάσον. Καθόλην τὴν νύκτα ὁ καιρὸς γαλήνη.

Εἰς τὰς 18 τοῦ ἴδιου, ἡμέρα Τρίτη, εὑρισκόμεθα μεταξὺ Σαμοθράκης, ὁ καιρὸς σορόκος. Εἰς τὰς 6 ἡ ὥρα ἐπλησιάσαμεν διὰ νὰ προσορμίσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σαμοθράκη, ὁ καιρὸς δὲν μᾶς βοήθησεν. Διὰ τοῦτο ἐπήραμεν τὴν βόλτα μας ἀνοικτά. Καθόλην τὴν νύκτα ὁ καιρὸς ὅστρια σορόκο.

Είς τὰς 19 τοῦ ἵδιου, ἡμέρα Τετράδη, ἐξημερώθημεν πλησίον εἰς τὰ ἔρημονήσια Σκοπέλου καὶ Σκιάθου. Εἴδομεν προσέτι πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐν πλοϊον. Είς τὰς 2 $\frac{1}{2}$ ἡ ὥρα τοῦ ὑψώσαμεν τὴν σημαίαν μας, παρομοίως καὶ αὐτὸς μᾶς ὑψώσεν τὴν ἀγγλικὴν σημαίαν. Είς τὰς 3 $\frac{1}{4}$ ἡ ὥρα μᾶς ὑψώσεν τὴν γαλλικὴν σημαίαν, εἰς τὰς τρεῖς καὶ μισὸς ὁρῶνταισε αὐτὸς καὶ ἡμεῖς. Μᾶς ἔρριψεν καὶ ἐν κανόνι, τοῦ ὑψώσαμεν πάλιν τὴν σημαίαν καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον τὴν γαλλικήν. Είς τὰς 4 ἡ ὥρα τὸ γαλλικὸν βρίκι μᾶς ἐφώναξε καὶ ἐπήγαμε μὲ τὴν πάσαρα ὁ καπετάνιος καὶ ὁ γραμματικὸς καὶ μᾶς ἔκαμε τὴν ἐξέτασιν, ἔπειτα μᾶς ἔδωκε καὶ ἔγγραφον καὶ μᾶς ἀφῆσεν. Μᾶς ἔδωκεν καὶ ἐν ἰδιόχειρον ἔγγραφον.

Είς 20 τοῦ ἵδιου, ἡμέρα Πέμπτη, τὸ πρωΐ, ἐξημερώθημεν πλησίον εἰς τὴν Σκόπελον, ὁ καιρὸς δστρια γαρμπή. Είς τὰς 8 ἡ ὥρα προσωριμίσαμεν εἰς τὴν Σκιάθον. Εύρομεν ἐκεῖ καὶ πολλὰ πλοῖα ἐλληνικά.

Είς τὰς 21 τοῦ ἵδιου ἐξήλθομεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Σκιάθου, ὁ καιρὸς βορέας. Είς τὰς 9 ἡ ὥρα ἔρριψαμεν ἄγκυραν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου Σκόπελου. Εύρομεν καὶ ἐν πλοϊον μυκονιάτικον μὲ σημαίαν ἀναπολιτάνικην³⁹. Τὸ φορτίον εἶναι τοῦγες βαρελίων, τὸ δποῖον τὸ εῖχον πιάσει οἱ πειράται καὶ τοῦ ἐσκότωσαν δύο ναύτας.

Είς τὰς 22 τοῦ ἵδιου ἡμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος μὲ τὸ νὰ ἐπωλήσαμεν δύο ζευγάρια κανονάκια δποῦ τὰ είχομεν πάρει ἀπὸ τοὺς πειράτας. Είς τὰς 10 ἡ ὥρα ἔφθασεν μία γολέτα ἐλληνική. Είς τὴν 1 $\frac{1}{2}$ ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς ἔγινε ἔκλειψις σελήνης.

Είς τὰς 23 τοῦ ἵδιου ἡμεθα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὁ καιρὸς γαρμπή. Τὸ πλοῖον ὅπου ηύρομεν μὲ σημαίαν ἀναπολιτάνικην ἐσυμφωνήσαμεν μὲ τὸν καπετάνιον διὰ ἑκατὸν κολονάτα No 100 διὰ ρεκούπερον νὰ τὸ ἀσφαλίσωμεν ἔως εἰς Φῶκες. Λοιπὸν εἰς τὰς 6 τῆς νυκτὸς ἐξήλθομεν ἀπὸ τὴν Σκόπελον, ὁ καιρὸς πονέντες.

Είς τὰς 24 τοῦ ἀύτοῦ, ἡμέρα Δευτέρα, τὸ πρωΐ, εὐρισκόμεθα ὁμοῦ μὲ τὸ πλοῖον εἰς τὴν νήσον Σκύρον, ὁ καιρὸς πονέντες. Είς τὰς 6 $\frac{1}{2}$ τῆς ἡμερὸς ἔρριψαμεν ἄγκυραν εἰς τὴν νήσον Σκύρον δόμοῦ μὲ τὸ εἰρημένον πλοῖον. Εἴδομεν προσέτι καὶ μίαν γολέταν δποῦ ἔβγαινεν εἰς τὰ πανιὰ χωρὶς νὰ τὴν γνωρίσωμεν, ταυτοχρόνως ἔβγηκε καὶ γολέτα σπετζιώτικη, τοῦ ὑψώσαμεν καὶ τὴν σημαίαν. Ἡ γολέτα εἶναι ιμπριάλικη⁴⁰, μᾶς ἔβαλε καὶ τὴν σημαίαν. Ἡ αἵτια δποῦ ἀράξαμεν ἐδῶ ἥτον διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὰς δύο γολέτας. Τὸ πλοῖον ὅπου ἐσυμφωνήσαμε νὰ τὸ ὑπάγωμεν εἰς Φῶκες, τοῦ ἐξετάσαμεν τὰ γράμματα καὶ τὰ ηύρομεν ἐσφαλμένα. Λοιπὸν ἀπεφασίσαμεν νὰ τὸ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Διοίκησιν.

Είς τὰς 25 τοῦ ἵδιου, ἡμέρα Τρίτη, ἀναχωρήσαμεν ἀπὸ τὴν νήσον Σκύρον, δόμοῦ μὲ τὸ πλοῖον διὰ τὴν Διοίκησιν, ὁ καιρὸς βορέας.

Είς τὰς 26 τοῦ ἵδιου, ἡμέρα Τετράδη, ἐξημερώθημεν μεταξὺ Ζέας⁴¹

καὶ Μακρονῆσι δόμοῦ μὲ τὸ πλοῖον, ὁ καιρὸς μαϊστράλι⁴². Εἰς τὰς 5 ½ ἡ ὥρα εἶδομεν σουταρέντου τρία πλοιάρια. Καθόλην τὴν νύκτα δικαιότερος μαϊστρος.

Εἰς τὰς 27 τοῦ ἵδιου, ἡμέρα Πέμπτη, ἐξημερώθημεν δόμοῦ μὲ τὸ πλοῖον εἰς τὰς Κάβο Κολόνες⁴³, δικαιότερος μαϊστρος. "Εμπροσθέν μας ἐφαίνοντο καὶ μερικὰ πλοιάρια."

Εἰς τὰς 28 τοῦ ἵδιου, ἡμέρα Παρασκευή, ἐξημερώθημεν πλησίον εἰς Αἴγιναν δόμοῦ μὲ τὸ πλοῖον, ὁ καιρὸς γαλήνη καὶ ὁ οὐρανὸς συννεφώδης.

Εἰς τὰς 29 τοῦ αὐτοῦ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς "Υδρας δόμοῦ ὀνομάζεται Μανδράκι, δόμοῦ μὲ τὸ πλοῖον ἐξαιτίας δόμοῦ ὁ καιρὸς ἣτον ἐνάντιος διὰ τὴν Διοίκησιν. Μάλιστα δὲ ἐμπορος τοῦ πράγματος μᾶς εἶπεν διὰ τὸ πλοῖον εἶναι πόνα πρέζα⁴⁴.

Τέλος τοῦ ἡμερολογίου.

Σ Χ Ο Λ Ι Α

1. Κυβερνήτης τῆς γολέτας «Καλλιόπη» ἢτο δὲ "Υδραῖος καταδρομεὺς Δημήτριος Καραγκίκας. Οὗτος ἢτο ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν δίωξιν πειρατικῶν σκαφῶν ἀνὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

2. Ἀκρωτήριον καὶ ἀνατολικὴν ἄκρα ἀπέχον 35 μίλια πρὸς νότον τοῦ στομίου τοῦ προλιμένος τοῦ Πειραιῶς.

3. Τζελεβίνες ή Τσελεβίνια. Πρόκειται περὶ δύο ἐρήμων νησίδων τοῦ Μυρτφού πελάγους, πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Σκυλλαίου τῆς Ἀργολίδος.

4. Προσηνέμως.

5. "Αγιος Γεώργιος (Σὰν Τζώρτζης), ἀλλέως Βέλβινα. Νησίς τῆς Ἀττικῆς εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον ἀπέχουσα 11 μίλια τοῦ ἀκρωτηρίου Σουνίου. Ἀποτελεῖ ιδιοκτησίαν τῶν "Υδραίων.

6. Βρίκι, βρίκιον (ἀγγλ. brig, γαλλ. brique). Τύπος διστήλου ίστιοφόρου ἐμπορικοῦ πλοίου, τὸ δόμοῖον ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ διὰ πολεμικούς σκοπούς.

7. Η Μῆλος κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν ἀπετέλει δόμητήριον τῶν μαστιζόντων τὴν Μεσόγειον πειρατῶν καὶ ιδιαιτέρως τῶν Γάλλων. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1822 δὲ ἀρμοστής Κ. Μεταξῆς, εὑρὼν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου τὸν Γάλλον ναύαρχον Δεριγνύ μετὰ ναυτικῆς μοίρας, ἀνέλαβε τὰ τῆς διοικήσεως τῆς νήσου καὶ κανόνισε τὸν φόρον τῆς δεκάτης, ὅστις κατεβάλλετο ὑπὸ τῶν κατοίκων εἰς τοὺς Τούρκους.

8. Ρινύ (Rigny) Ἐρρίκος - Δανιήλ, κόμης ντε-, Γάλλος ναύαρχος (1782 - 1835). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1823 διεδέχθη τὸν προκάτοχόν του ιππότην De Viella εἰς τὴν ἀρχηγίαν τῆς Γαλλικῆς Ναυτικῆς Μοίρας εἰς τὸ Αίγαιον (Station du Levant), ἢ δοποίᾳ εἶχε τάξει σκοπὸν τὴν συστηματικὴν δίωξιν τῆς πειρατείας καὶ τὴν ἀνενόχλητον κίνησιν τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν (βλ. Τρύφ. Κωνσταντινίδον, Καράβια, Καπετάνιοι καὶ Συντροφοναύται, 1800 - 1830, Ἀθῆναι, 1954, σ. 468).

9. Βορειοδυτικός ἄνεμος.

10. Κοινὴ δόνομασία τοῦ κέλητος, λέμβου μακρᾶς καὶ ταχυτάτης, ἢ δοποίᾳ ἀνήκειν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κυβερνήτου τοῦ σκάφους.

11. Τὰ πλοῖα τὰ φέροντα τὴν σημαίαν τῶν Ιονίων ὑπέκειντο εἰς τὸν νόμον τῆς οὐδετέρας ναυσιπλοΐας.

12. Ἀταύτιστον.

13. Μίστικον (γαλλ. mystique, ισπαν. místico), ίστιοφόρον σκάφος, τοῦ οποίου ἔκαμνον μεγίστην χρῆσιν οἱ Ἑλληνες καὶ ξένοι πειραταὶ εἰς τὴν Μεσόγειον.

14. Σκούνα (ἀγγλ. schooner) καὶ γολετόθρικον, τύπος ίστιοφόρου μὲν ἡμιοικὸν ίστιον.

15. Συντροφος ος ἦσαν τροφον αὐτης ἐκαλεῖτο ἀρχικῶς δι ναύτης, δι όποιος εἶχε ποσοστὰ εἰς τὰ κέρδη τοῦ πλοίου, βραδύτερον διωριζόμενος περιέπεσεν εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἀπλοῦ ναύτου.

16. Ρεκούνερον (ιταλ. ricupero) καὶ σῶστρον ἐκαλεῖτο ἡ εἰσπραττούμενη ἀμοιβὴ διὰ τὴν διάσωσιν πλοίου.

17. Πρόξενον.

18. Τόχονδρότερον ναυτικὸν σχοινίον, δι κάλως.

19. Κοινὴ ὀνομασία τῆς νήσου Ἄστυπλος αἰας.

20. Ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὴν νήσον Νίσυρον.

21. Ταχεῖα καὶ στενὴ λέμβος, πλέουσα μὲν λατίνια ίστια.

22. Νηοπομπή.

23. Γαμπάρα, γαμπάρω (ιταλ. gabarra), τρίστηλον ἐμπορικὸν σκάφος.

24. Σοπράρω, προλαμβάνω τὸν ἄνεμον.

25. Διοικητής, κυβερνήτης.

26. Ἀλλη κοινὴ ὀνομασία τοῦ πλοίου μπόμπαρδα (bombarda), τὸ όποιον ἦτο δόλμοφόρον καὶ ἔκαμνε προσβολάς δχυρῶν.

27. Οὐράδος τύπος σκαφαριας μπαρδάρας καὶ ἐνίστις ἐχρησίμευε καὶ διὰ πολεμικοὺς σκοπούς. Ἐκαλεῖτο ἐπίστης καὶ «μονοκάνονον» διότι ἔφερεν ἐν μικρὸν κανόνιον.

28. Η νήσος Κάρπαθος.

29. Μαΐστροτραμουντάνα, διάνεμος δι πνέων μεταξὺ τραμουντάνας (Boppū) καὶ μαΐστρου (Βορειοδυτικοῦ).

30. Ἐννοεῖ ίσως τὴν νήσον Τήλον.

31. Ἐσφαλμένη γραφή τῆς νήσου Τήλου;

32. Τουφεκισμοί.

33. Γραμβουσιανήν (ἐκ τῆς Γραμβούσης).

34. Παλαμίζω, ἐπαλείφω τὴν καρίναν τοῦ πλοίου διὰ μείγματος στέατος, θείου καὶ πίστης, καλούμενου παλάμη μη.

35. Ἀλυσίς ἡ συρματόσχοινον χρησιμεύον διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ προβόλου.

36. Σούνατζίκι, Σιγατζίκι, παράλιος πολίχνη τῆς Μικρᾶς Ασίας, κτισμένη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως Τέω (βλ. Ἄστυπλος). Ορλάνδος, Ναυτικὰ ἦτοι ιστορία τῶν κατὰ τὸν ὑπέρ ανεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνα πεπραγμένων ὑπὸ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ιδίως δὲ τῶν Σπετσῶν, τόμ. Β', ἐν Ἀθήναις, 1869, σ. 384).

37. Κοινὴ ναυτικὴ ὀνομασία σημαίνουσα τὴν μεγίστην (κεραίαν) καὶ τὸ εἰς ταύτην προσητρημένον ίστιον.

38. Τουρκικὴ ὀνομασία τῆς κωμοπόλεως τῆς ἐπαρχίας Ξάνθης Γενιτσαίας.

39. Ναπολιτανικήν, τῆς Νεαπόλεως.

40. Αύστριακή.

41. Κέας.

42. Ἐλαφρὸς μαΐστρος.

43. Τὸ ἀκρωτήριον Σούνιον.

44. Νόμιμος λεία (ἐκ τοῦ ιταλ. bona presa).